

Humanae vitae jubiléet 2018 i backspegeln. Har det hjälpt?

Encyklikan i originalversion, och föredrag anslutning till den, har nog dykt upp i de flesta församlingarna under året för att aktualisera Kyrkans undervisning om äktenskapet. Få har applåderat, få har fördömt. Allt tyder trots allt på att receptionen nu äntligen är bättre än den var tiden efter 1968. Unga katoliker i Storbritannien har 2018 tydligt manifesterat sin önskan att få veta mer om innehållet i encyklikan. Inställningen i Sverige bland katoliker är inte dokumenterad men kan antas sakna tydlighet. Katolska "åsiktskorridorer" finns naturligtvis men kan man tala om en god reception, som i andra delar av den katolska världen? Det är till slut alltid en fråga om vilken moralisk support undervisningen i läran har bland själasörjarna.

S:t Paulus VI:s undervisning uppfattas glädjande nog av allt fler som profetisk. Ja, det låter sig sägas, men förstår man att man som katolik måste förhålla sig till kärnan i encyklikans undervisning som till vad det är: Kyrkans lära? En kompromissinställning är en läpparnas bekännelse men inte mer.

Det pastorala mottagandet av encyklikan genom de nordiska biskoparnas herdabrev på den tid då det begav sig 1968 – motiverat av många livliga protester – har haft en mycket negativ och skadlig inverkan på tillämpningen av den katolska normen. Vi fick en "tystnadskultur" i moraliskt hänseende. Biktstolarna undvek frågorna och katoliker lärde sig att ta hela problematiken i egna

händer. Präster har blinkat med båda ögonlocken: "följ ditt eget samvete!" Det är denna tystnad i moralfrågorna som kardinal Müller tar i upptuktelse i sitt "Trosmanifest" på flera språk nu i februari 2019.

Hur ser det nu ut i vår katolska kyrka världen över? Hustrur tar för givet att de kan använda p-piller, makar att de kan göra akten steril. Den nya tolkningen sprider sig och den moraliska sanningen förtigs. Men vi på våra breddgrader måste inte sitta fast i vad en viss biskopskonferens under vissa pastorala omständigheter yttrat. Enskilda präster är inte troskongregationen! Enskilda biskopskonferenser är inte historiskt "ofelbara"! Kyrkan går framåt, inte bakåt till en slags 68 proteströrelse. Den nya generationen tänker annorlunda. De efterfrågar Kyrkans levande budskap i frågan om äktenskapet.

"*Humanae vitae*" skulle kunna bli en impuls för ett nytt *vara tillsammans* i den äktenskapliga akten, enligt religionsfilosofen Hanna Bang Gerl-Falkovitz. Hon har ordagrant sagt: "Bortom all lära i moralen, som för många låter torr, kunde visionen i dag förnyas så att en äktenskaplig akt, som ofta kan kännas främmande, får uttrycka en gudomlig spänning, en levande fruktbarhet och det ofrånkomliga i att uttrycka en asymmetrisk gemenskap?" Hela Gerl-Falkovitz' kommentar finns att läsa på utskottets "Artiklar och texter": <https://www.katolskakyrkan.se/media/3246/falkovitz002.pdf>

Göran Fäldt